

системи цінностей, які є базовими для суб'єктів управління. Соціально-психологічні принципи (кооперативності, творчої активності, полілогічного самовизначення та діалогічності взаємодії суб'єктів) розкривають особливості гуманістичної взаємодії суб'єктів управління факультету і детермінують позитивний результат – якісні освітні послуги.

Принцип кооперативності управління якістю вищої освіти означає, що завдяки колективній взаємодії суб'єктів управління факультетом параметри якості можуть суттєво змінюватися як у напрямку покращення, так і погіршення. Принцип творчої активності суб'єктів управління факультетом виражає ступінь їхньої співпричетності щодо реалізації політики якості на факультеті. Ефект впливу колективного суб'єкта управління на параметри та критерії якості зумовлюється спільною діяльністю, конструктивною відповідальною позицією керівника, стимулюванням активності студентів і викладачів. Існування різних формальних і неформальних управлінських структур на факультеті (творчі, робочі групи, об'єднання) свідчить про необхідність визнання і врахування існуючих норм комунікативної поведінки, неофіційних правил, цінностей, а також системи внутрішніх зв'язків у групі і між групами і організації їх діяльності на засадах співпраці, партнерства; трансформації суб'єкт-об'єктних відносин у суб'єкт-суб'єктні тощо.

Реалізація принципу полілогічної взаємодії суб'єктів управління (Є.І. Сахарчук) передбачає розвиток їхніх рефлексивних здібностей, що виявляються в уміннях усвідомлювати себе не тільки у системі внутрішніх зв'язків, але й горизонтальних зв'язків з іншими суб'єктами. Глибока самосвідомість кожного стимулює розвиток ланцюжка "самовизначення – самовираження – самоствердження – самореалізація – саморегуляція".

Основними об'єктами системи управління якістю освіти в університеті (на факультеті) є: організація навчального процесу, наукова діяльність, діяльність аспірантури, інформаційно-бібліотечне забезпечення студентів і співробітників, підвищення кваліфікації викладачів, система оплати праці і заохочення працівників за високі трудові досягнення, діловодство і обіг документів, матеріально-технічне забезпечення, заходи з охорони праці та ін.

Технологічні принципи управління факультетом означають: орієнтацію на замовника і споживачів освітніх послуг, оскільки діяльність суб'єктів управління має бути зорієнтованою на вимоги внутрішнього та зовнішнього ринків праці щодо випускників, які мають відповідну професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість; постійного розвитку внутрішнього середовища якості вищої освіти (шляхом розвитку інфраструктури факультету, поліпшення якості матеріально-технічної, навчально-методичної бази); залучення всіх учасників навчально-виховного процесу до забезпечення якості освіти, мотивації студентів до здобуття якісних освітніх послуг; безперервності процесу постійного покращення якості освітніх послуг.

МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМУ ОСВІТИ

Федан Ярослав Ігорович

Національний університет "Львівська політехніка"

79013, вул. С. Бандери, 12, м. Львів, Україна, fedanjaroslav@gmail.com

Запропоновано механізми впровадження інклюзивного навчання в освітній простір, які забезпечуватимуть реалізацію конституційного права на освіту осіб з інвалідністю.

Створення інклюзивного освітнього середовища ставить завдання зміни звичних уявлень про форми і зміст навчання дітей – інвалідів. Зважаючи на це визначено механізми впровадження інклюзивного навчання в систему освіти України, які повинні

забезпечувати інклюзивний процес у навчальних закладах всіх освітніх рівнів. Серед них визначено наступні: правові, організаційно–управлінські, економічні, педагогічні, інформаційні, психологічні, соціальні, медико–реабілітаційні, технічні, архітектурні.

Правові механізми — це нормативно–правові акти, що забезпечують право на освіту людей з інвалідністю та юридично врегульовують забезпечення цього права. Організаційно–управлінські механізми — забезпечують реалізацію державного управління в галузі інклюзивного навчання, виконання вимоги нормативно–правових актів стосовно організації та забезпечення освіти людям – інвалідам; створення умов для їх розвитку, виховання та навчання; соціальний захист, охорону життя та здоров'я кадрове і програмно–методичне, інформаційне та матеріальне забезпечення учасників інклюзивного процесу; контроль за діяльністю, документально–інформаційне забезпечення нормативної та інноваційної діяльності. Економічні механізми — це забезпечення відповідним фінансуванням всіх процесів інклюзивного навчання. Педагогічні механізми — спрямовують свою діяльність на планування та здійснення навчання відповідно до нозологій та особливостей учасників навчання, забезпечення перетворення педагогічного процесу на цілеспрямовану діяльність інклюзивного процесу. Інформаційні механізми забезпечують інформацією як учасників інклюзивного навчання, так і тих хто в опосередкованій формі може бути дотичний до нього. Сприяють налагодженню інформаційно–методичних форм обміну досвідом учасників інклюзивного процесу. Психологічні механізми спрямовані на підвищення ефективності навчання на підставі вирішення психологічних проблем учасників інклюзивного процесу та набуття ними навичок, що покращать їх адаптацію до навчального процесу. Соціальні механізми – спрямовані на забезпечення соціалізації людей – інвалідів зокрема їх соціально–побутової, соціально–педагогічної, соціально–культурної та соціально–трудової адаптації, подолання їх соціальної ізоляції, сприяння збереженню і підвищенню соціального статусу та залучення до сфер суспільного життя. Медико–реабілітаційні механізми — покликані забезпечити медико–реабілітаційний супровід та спрямовані на підтримку, збереження і відновлення фізичного здоров'я учасників інклюзивного процесу. Технічні механізми — передбачають забезпечення особливими технічними засобами учасників інклюзивного навчання в залежності від виду нозології. *Архітектурні механізми* — передбачають усунення бар'єрів середовища, в яких живе та навчається учасник інклюзивного процесу[1; 2; 3].

Тому функціонування механізмів впровадження інклюзивного навчання дасть змогу дітям–інвалідам реалізувати своє право на здобуття освіти та інтеграції в суспільство, сприяє утвердженню принципів гуманізації та розвитку гуманістичного суспільства, яке включає в себе співіснування всіх людей.

Література

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство: навч. посіб. / [Байда Л.Ю., Красюкова – Еннс О.В., Буров С.Ю., Азін В.О., Грибальський Я.В., Найда Ю.М.]; за заг. редакцією Байди Л.Ю., Красюкової – Еннс О.В. — К. : 2012. — 216 с.
2. Трухін І. О. Соціальна психологія спілкування: Навчальний посібник. / Трухін І. О. — К.: Центр навч. літератури, 2005. — 336 с.
3. Шинкаренко В. Дітям з особливими потребами рівний — доступ до якісної освіти. / Шинкаренко В. — К. : Вихователь–методист дошкільного закладу. — 2009. — № 10. — С. 4.